

Рудницький О. О.,

здобувач вищої освіти факультету економіки та бізнесу

Науковий керівник - **Сахно Л.А.**, к.е.н., доцентка,

доцентка кафедри фінансів, обліку і оподаткування,

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Запоріжжя

ТРАНСФОРМАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Цифровізація глобального фінансового простору визначає нові умови розвитку національних банківських систем. Для України ці процеси набули особливої інтенсивності у 2020–2024 рр., що зумовлено зростанням ролі дистанційних фінансових послуг, посиленням конкуренції між банками та фінтех-компаніями, а також необхідністю підвищення стійкості сектору до кризових шоків. Трансформаційні зрушення, що охоплюють банківську систему України, відбуваються під впливом двох ключових чинників: технологічних змін та структурних реформ, спрямованих на вдосконалення регуляторного середовища [1].

Сучасний етап цифрової трансформації характеризується швидким поширенням фінтех-інновацій, зокрема мобільного банкінгу, миттєвих платежів, технологій відкритого банкінгу (Open Banking), а також використання елементів штучного інтелекту у фінансових операціях. За даними Національного банку України, у 2023 р. частка безготівкових операцій становила понад 93 % від загальної кількості транзакцій, що підтверджує перехід фінансової системи до цифрової моделі функціонування [2].

Фінтех-компанії посилюють конкурентний тиск на традиційні банки, формуючи нову екосистему фінансових послуг. Більшість українських банків активно інтегрують інноваційні технології: хмарні платформи, біометричну ідентифікацію, аналітичні системи на базі Big Data та машинного навчання. Такі рішення дозволяють зменшувати операційні витрати, скорочувати час обслуговування клієнтів та підвищувати точність оцінювання ризиків [3].

Разом із тим цифрова трансформація супроводжується зростанням кіберризиків. В умовах воєнного стану Україна є однією з найбільш атакованих країн у фінансовому секторі. За даними звіту CERT-UA, кількість кібератак на банківську інфраструктуру у 2023 р. зросла більш ніж на 25 % порівняно з попереднім роком [4]. Це вимагає посилення систем кіберзахисту, розвитку інструментів оперативного моніторингу загроз та вдосконалення нормативної бази щодо інформаційної безпеки.

Особливого значення набувають регуляторні ініціативи Національного банку України щодо впровадження сучасних стандартів управління ризиками, технологічної сумісності та відкритості фінансових сервісів. Важливим кроком стало ухвалення Концепції розвитку відкритого банкінгу, яка створює можливість для стандартизованої взаємодії між банками та небанківськими

фінансовими установами [2]. Значний вплив на трансформаційні процеси має інтеграція України до європейського фінансового простору. Імплементация директив PSD2, вимог Basel III та цифрових стандартів ЄС сприятиме підвищенню прозорості, стабільності та інноваційності банківської системи, а також забезпечить її відповідність міжнародним моделям регулювання [5].

Важливою тенденцією є також розвиток інклюзивних цифрових фінансових сервісів, які спрямовані на розширення доступу населення до банківських продуктів. У 2020–2024 рр. частка користувачів мобільних застосунків українських банків зросла більш ніж удвічі, що засвідчує високий рівень цифрової грамотності населення та готовність до сприйняття нових фінансових технологій. У перспективі це створює передумови для глибшого проникнення фінансових послуг у регіони, де традиційна банківська інфраструктура є обмеженою. Разом з тим постає завдання щодо забезпечення доступності цифрових сервісів для вразливих груп населення, що потребує подальшого розвитку адаптивних інтерфейсів, удосконалення механізмів ідентифікації та запровадження програм цифрової освіти.

Ключову роль у трансформаційних процесах відіграє розвиток системи цифрових платежів. Впровадження в Україні системи миттєвих платежів, модернізація СЕП та гармонізація стандартів із SEPA створюють можливості для швидших і безпечніших транзакцій, а також підвищують конкурентоспроможність національного фінансового ринку. Подальший розвиток цифрової інфраструктури, зокрема впровадження єдиних стандартів АРІ, сприятиме інтеграції українських фінансових установ у глобальні фінансові екосистеми. Особливо перспективним є розвиток сервісів на основі блокчейну та децентралізованих фінансів (DeFi), які поступово проникають у традиційну банківську сферу та можуть стати основою для інноваційних фінансових продуктів.

Отже, трансформація банківської системи України в умовах цифровізації та фінтех-інновацій є комплексним процесом, який поєднує технологічні, інституційні та регуляторні зміни. У найближчій перспективі ключовими завданнями залишатимуться: забезпечення кіберстійкості, адаптація регуляторної політики до європейських стандартів, розвиток фінтех-сектору та модернізація інфраструктури платежів.

Список використаних джерел:

1. Deloitte. *Digital Banking Maturity Report 2023*. URL: <https://www.deloitte.com/us/en/Industries/financial-services/articles/digital-banking-maturity-report.html> Deloitte Italia+1
2. McKinsey & Company. *Global Banking Annual Review 2023: The Great Banking Transition*. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-banking-annual-review-2023> McKinsey & Company+1
3. Tymots, M. *Analysis of Trends and Prospects of Digital Banking in Ukraine*. International Science Journal of Management, Economics & Finance, 2025.

4. European Commission. *PSD2 Directive and Digital Finance Strategy*, 2022. URL: <https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services/regulation-supervision-and-enforcement/consultations-banking-and-finance>
5. Riabokin, M. & Kotukh, Y. *The Growing Role of Financial Technologies in the Context of Digital Economy Development*. Herald of Kyiv Institute of Business and Technology, 2024.